

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/13063,Arcybiskupi-Komitet-Charytatywny-we-Wroclawiu.html>
19.05.2024, 14:49

Arcybiskupi Komitet Charytatywny we Wrocławiu

Hasło wydrukowane w **Tom III**

Arcybiskupi Komitet Charytatywny we Wrocławiu, działał w l. 1981–2007, faktycznie powstał w XII 1981 po wprowadzeniu stanu wojennego, z połączenia dwóch grup działających przy duszpasterstwach akademickich prowadzonych przez ks. Stanisława Orzechowskiego (DA Wawrzyny) i ks. Aleksandra Zienkiewicza (Centralny Ośrodek Duszpasterstw Akademickich Pod Czwórką). Formalnie powołany 5 III 1982 dekretem abp. Henryka Gulbinowicza. Członkami-założycielami byli: Kazimierz Braun, Jadwiga Brzuchowska, Kazimierz Czapliński, Elżbieta Dobiejewska, Bogna Grabowska, Anna Janicka-Dutkiewicz, Dorota Jarodzka-Śródka, Urszula Kozioł, Marek i Teresa Lewkowiczowie, Józef Łukaszewicz, Stanisław Murawski, Zofia Pruszyńska, Ewa Szumańska-Szmorlińska, Eżbieta Stępień-Jednoróg, Krzysztof Tabisz, Wiesława Talarczyk-Napierała, Ewa Unger, Jan Wojewódzki. Pocz. działania polegały na ustalaniu list internowanych, w oparciu o informacje uzyskiwane we wrocławskich parafiach, i organizowaniu pomocy dla rodzin, gł. w postaci paczek żywnościowych finansowanych przez arcybiskupstwo. Na pocz. 1982 siedzibą grupy, a nast. komitetu, stały się pomieszczenia w budynku CODA przy ul. Katedralnej 4, co dało pocz. nazwie AKCh – Pod Czwórką.

Moderatorem AKCh ze strony kościelnej był ks. Andrzej Dziełak, którego w okresie VIII 1983 – IX 1984, w związku z pobytem w Warszawie, zastąpił ks. Tadeusz Fitych. Ze strony świeckiej AKCh kierowali kolejno: K. Czapliński (do II 1982), Roman Duda (do jesieni 1984), K. Tabisz (do 1989) i Zbigniew Jakubiec (do 2007). W pocz. I. w AKCh działało 15 sekcji skupiających się na określonych problemach, np. opieką nad osobami internowanymi (kierownik A. Janicka-Dutkiewicz), więźniami politycznymi (kierownik Anna Łuszczewska, Elżbieta Machowczyk), rodzinami osób represjonowanych.

Poszczególne sekcje organizowały pomoc prawną, medyczną i materialną. AKCh organizował pomoc dla osób pozbawionych pracy z przyczyn politycznych oraz letni wypoczynek dla dzieci z rodzin represjonowanych. Osobna sekcja opiekowała się represjonowanymi pracownikami oświaty. Pierwszymi kontaktami z osobami zgłaszającymi się do AKCh i ich kierowaniem do właściwej sekcji zajmowała się sekcja dyżurów (kierownik Majka Śliwińska, Zbigniewa Jakubowska). Szybkie dotarcie z pomocą do represjonowanych rodzin należało do sekcji pomocy błyskawicznej (kierownik B. Grabowska, Barbara Netreba).

Do 1989 w AKCh pracowało łącznie ponad 100 osób, dorywczo współpracowali studenci wrocławskich uczelni koordynowani przez A. Janicką-Dutkiewicz. W pocz. okresie najliczniejsza była sekcja łączników, zajmująca się kontaktami z parafiami wrocławskimi i Archidiecezji Wrocławskiej, a także z zakładami pracy i osobami pozostającymi pod opieką komitetu. W 1983 sekcja liczyła 60 osób i 12 łączników parafialnych, późn. liczba osób zmniejszyła się.

W sekcji pomocy medycznej AKCh pracowali lekarze i farmaceuci: Włodzimierz Bednorz, Halina Godlewska-Stachurova, Barbara Fota, Jadwiga Jakubaszko, Zofia Krzysztoń, Danuta Kubrakiewicz, Stefan Kwiatkowski, Wiesława Kwatek, Wanda Lubczyńska, Jadwiga Michalewska, Krystyna Niemiec, Jolanta Nierzewska, Zofia Pruszyńska, Maria Sąsiadek, Alicja Sidorowicz, Sławomir Sidorowicz, Włodzimierz Sodólski, Marian Święch. Udzielali pomocy medycznej osobom zwalnianym z internowania, aresztów, więzień, a także z pracy, zapewniali im pomoc specjalistyczną, organizowali leczenie szpitalne i sanatoryjne. W 1986 zorganizowano aptekę leków zagranicznych. Sekcję zorganizowała Ewa Szumańska-Szmorlińska, w jej skład wchodziły: Danuta Antonowicz, Anna Huskowska, Irena Krupska, Joanna Szablicka-Żak.

Pomocą prawną dla osób represjonowanych zajmowały się 2 sekcje: pomocy prawnej (porady prawne w ramach dyżurów: Teresa Bernadzikowska, Józef Grodzicki, Antoni Kańczuga, Tomasz Olejniczakowski, Teresa Wilczyńska, Magdalena Wystouch; kierownik Marian Filipowicz) oraz sekcja

procesowa, skupiająca adwokatów, obserwatorów procesowych, osoby gromadzące materiały i prowadzące kartotekę procesową, osoby zabezpieczające dokumenty procesowe poprzez ich kopiowanie i sporządzające opracowania. Sekcją kierowali T. Lewkowicz, Alina Tańska i Lesław Bielak.

Pomoc materialną organizowały 3 sekcje: finansowa (kierownik W. Talarczyk-Napierała, Apolonia Stawiarz) zajmowała się udzielaniem zapomóg oraz kosztami sądowymi; rozdzielaniem darów zagranicznych, monitorowaniem stanu żywności i wydawaniem paczek zajmowała się sekcja magazynowa, wspierana przez sekcję transportową, przyjmującą transporty zagraniczne (Ryszard Obłąk, Bolesław Stembalski). Do jej zadań należała także organizacja wyjazdów członków AKCh z pomocą do ośrodków odosobnienia i więzień.

1982–1990 podczas dyżurów przyjęto 11677 osób, pomocy materialnej udzielono 7906 osobom; 1983–1989 z zapomóg finansowych skorzystało 1174 osób; 1982–1987 z letniego wypoczynku skorzystało 1099 dzieci z rodzin represjonowanych.

Po 1989 zmienił się profil działalności AKCh, powstały nowe formy pomocy, które z czasem przekształciły się w niezależne instytucje. Pomoc objęła osoby z biednych rodzin, którym udzielano pomocy żywnościowej, odzieżowej, finansowej i prawnej. W l. 90. zakończyła się współpraca AKCh z zagranicznymi stowarzyszeniami i organizacjami pomocowymi. Do końca działały sekcje: dyżurów, magazynowa, pomocy prawnej oraz apteka leków zagranicznych. Na pocz. XXI w. członkowie komitetu uznali, że wyczerpała się pocz. formuła działalności i poprosili władze kościelne o rozwiązanie AKCh, które nastąpiło 20 X 2007.

W 1993 zebrany przez AKCh materiał o osobach represjonowanych został uzupełniony i wydany pt. *Raport dotyczący represji na Dolnym Śląsku w okresie 13 XII 1981 r. - 31 XII 1989 r.*

Ewa Chabros

[Region Dolny Śląsk, Wrocław](#)

[Poprzedni Strona](#)
[Następny Strona](#)

[Zgłoś błąd](#)